

att å viss ort, där handel med fondpapper drifves vid banks afdelningskontor, tillsynen äfven öfver sådan rörelse skall utöfvas af tillsyningsman, hvarom ofvan förmäles.

Denna proposition har blifvit af Riksdagen bifallen; hvilket Riksdagen härmed får för Eders Kungl. Maj:t tillkännagifva.

Stockholm den 7 maj 1912.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 116.

Uppläst och godkänd hos Första kammaren den 8 maj 1912.
» » » » Andra kammaren den 8 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande behovet af åtgärder, åsyftande att i vissa landtkommuner bereda de röstberättigade större möjlighet att deltaga i kommunala afgöranden m. m.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 16.)

Till Konungen.

Vid innevarande års Riksdag hafva enskilda motionärer framställt förslag, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, i hvad mån särskilda åtgärder böra vidtagas för

att i kommuner på landet af större utsträckning den kommunalt röstberättigade befolkningen må beredas utväg att i större omfattning, än för närvarande kan äga rum, deltaga i kommunala afgöranden, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

Riksdagen vill till en början erinra därom, att statsrådet och chefen för civildepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet den 2 februari 1912 rörande förslag till lag om ändrad lydelse af §§ 4 och 5 i förordningen om landsting m. m. uttalat, att de större kommunernas indelning i valdistrikt för landstingsmannavalens förrättande är en reform att eftersträffa, men att med bestämmelser härom kunde tillsvidare anstå. I två af de motioner, som framställdes i anledning af ifrågavarande lagförslag, blef äfven betydelsen af en sådan åtgärd särskildt vitsordad. Vederbörande utskott instämde visserligen med departementschefen däri, att en distriktsindelning icke läte sig genomföras vid innevarande riksdag, men behjärtade lika med honom distriktsindelningens betydelse och uttalade den förhoppningen, att redan nästkommande års riksdag måtte blifva satt i tillfälle att pröfva den betydelsefulla frågan. Det torde således finnas skäl att antaga, att den del af den af motionärerna upptagna frågan, som rör ändrade bestämmelser i fråga om landstingsmannavalens förrättande för att underlätta deltagandet i dessa val, med första kommer att underställas Riksdagens pröfning.

Den af utskottet sålunda häfdade principiella uppfattningen beträffande behöfligheten af distriktsindelning vid landstingsmannavalen synes emellertid Riksdagen med lika rätt kunna göras gällande äfven i fråga om andra kommunala val i de större kommunerna, och Riksdagen finner därför hvad motionärerna i detta afseende anført äfven hafva fog för sig.

Såsom af motionärerna påpekas, väcktes vid 1909 års riksdag i Andra kammaren motion med i sak samma syfte som den nu förevarande. Nämnda motion föranledde visserligen, på grund af kamrarnas skiljaktiga beslut, icke någon Riksdagens åtgärd. Motionen blef emellertid af lagutskottet, som förehade densamma till förberedande behandling, enhälligt tillstyrkt, därvid utskottet, i sitt med anledning af motionen afgifna utlåtande nr 26, efter att först hafva lämnat en del statistiska uppgifter angående de i motionen närmast afsedda lappmarkssocknarnas areal och invånareantal, yttrade följande:

»För kommuner af nu angifven eller liknande omfattning kunna gällande bestämmelser i kommunalförfattningarna angående tiden för stämmors och sammanträdens allmänniggörande och hållande, sättet för rösträtts utövande m. m. icke anses vara lämpligt afpassade eller ens behörigen

fylla sitt ändamål. Såsom eljest skola här kommunal- och kyrkostämmor hållas å ett för hela kommunen gemensamt ställe å de därför i gällande författningar bestämda tider, och kungörelse därom kan enligt författningarna ske endast fjorton dagar eller en vecka eller ännu kortare tid förut. Under sådana förhållanden måste det gifvetvis ofta nog inträffa, att stämmors och sammanträdens hållande blir otillräckligt eller kanske alldeles icke bekantgjordt för invånare i stora delar af kommunen, och detta ehuru måhända å stämman eller sammanträdet skola afhandlas ärenden af största vikt för invånarne. Men äfven om underrättelse om dylikt sammanträdes hållande skulle vunnit tillräcklig spridning, är det uppenbarligen synnerligen ofta fallet, att kommunens röstberättigade medlemmar äro förhindrade att komma tillstädes på grund af de stora afstånden, vägarnas ofarbarhet vissa tider m. m. Bestämmelserna i kommunalförfattningarna om rätt för röstägande att öfverlåta sin talan och rösträtt på annan röstägande äro tydligen särskildt med den begränsning de erhållit, i ringa mån ägnade att afhjälpa dessa missförhållanden.»

Hvad sålunda af 1909 års lagutskott i frågan anförts, synes Riksdagen fortfarande äga full giltighet.

Riksdagen får alltså anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, i hvad mån särskilda åtgärder böra vidtagas för att i kommuner på landet af större utsträckning den kommunalt röstberättigade befolkningen må beredas utväg att i större omfattning, än för närvarande kan äga rum, delta i kommunala afgöranden, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kan gifva anledning.

Stockholm den 8 maj 1912.

Med undersätlig vördnad:
